

UNIwersYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Warsztat leksykograficzny: dobór i klasyfikacja obiektów badawczych Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Filologia wschodniosłowiańska	Cykl dydaktyczny 2023/24	
Specjalność	Kod zajęć 09FWSROSS.1100.06294.23	
Jednostka organizacyjna Wydział Neofilologii	Języki wykładowe Polski	
Poziom studiów Studia pierwszego stopnia	Obligatoryjność Fakultatywny	
Forma studiów Studia stacjonarne	Blok zajęciowy Przedmioty ogólne	
Profil studiów Profil ogólnoakademicki		
Koordynator zajęć	Yury Fedorushkov	
Prowadzący zajęcia	Yury Fedorushkov	
Okres Semestr 5	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 30, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 3

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Zapoznanie z zagadnieniami leksykografii stosowanej (w tym leksykografii wspomaganiej narzędziami komputerowymi), leksykologii, frazematyki, lingwistyki korpusowej.
C2	Zapoznanie z zagadnieniami teoretycznymi, stanowiącymi podstawę własnego warsztatu leksykograficznego.
C3	Zapoznanie z metodami oraz technikami analizy materiału badawczego oraz wizualizacji danych (statystycznie, w grafie skierowanym i in.) w pracy dyplomowej.
C4	Zapoznanie z metodami tworzenia korpusów lokalnych na potrzebę ekscerpacji jednostek badawczych.
C5	Uświadomienie studentom roli i miejsca reproduktów w systemie leksykalnym języka oraz omówienie pojęcia odtwarzalności (w tym odtwarzalności multikontekstowej, morfoskładniowej).
C6	Przybliżenie studentom badań z zakresu frazeografii wspomaganiej narzędziami służącymi do ekscerpacji jednostek badawczych oraz zachęcenie studentów do podejmowania samodzielnych próby stworzenia warsztatu badawczego (w tym konstruowanie surowca badawczego) na potrzeby własnej pracy naukowej.
C7	Przybliżenie studentom metod analizy jednostek badawczych w pracy dyplomowej z zakresu językoznawstwa komputerowego (wykorzystanie analizatora morfologicznego; ekscerpacji gramemowej (ankodowo-regexowej), filtrów wyrażeń regularnych, edytora tekstowego, kodowań znaków alfabetu, analizy statystycznej).
C8	Zapoznanie z metodami weryfikacji wyników badań. Wykorzystanie korpusów rozproszonych (np. NKJP, NKJR) i lokalnych.
C9	Zapoznanie z metodą tworzenia i wykorzystania dwutekstu korpusowego polsko-rosyjskiego, w tym tworzenia siatki haseł translatemowych (par przekładowych) w celu sporządzenia słownika dwujęzycznego polsko-rosyjskiego.
C10	Przekazanie wiedzy oraz kształtowanie i rozwijanie umiejętności z zakresu teoretycznych i praktycznych aspektów leksykografii.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	zna i rozumie podstawowe terminy z zakresu metodologii leksykograficznej	FWS_K1_W01, FWS_K1_W02	Kolokwium ustne
W2	wymienia i opisuje najważniejsze pojęcia z zakresu leksykografii i frazeografii, w tym - leksykografii i frazeografii z użyciem narzędzi komputerowych	FWS_K1_W01, FWS_K1_W02, FWS_K1_W04	Kolokwium ustne
W3	zna i rozumie główne metody badawcze stosowane w analizie leksykograficznej	FWS_K1_W01, FWS_K1_W03, FWS_K1_W04, FWS_K1_W10	Kolokwium ustne
Umiejętności - Student/ka:			
U1	potrafi scharakteryzować problematykę badań językoznawczych z punktu widzenia leksykografii i frazeografii	FWS_K1_U04, FWS_K1_U05, FWS_K1_U06, FWS_K1_U08	Kolokwium ustne
U2	potrafi scharakteryzować i przedstawić warsztat badawczy: etapy badań, w tym metodykę weryfikacji danych na każdym z etapów	FWS_K1_U03, FWS_K1_U05, FWS_K1_U12	Kolokwium ustne

U3	prawidłowo interpretuje wyniki analizy badawczej w warsztacie leksykograficznym	FWS_K1_U09	Kolokwium ustne
U4	potrafi samodzielnie odnajdować jednostki badawcze służące do analizy badawczej w pracy dyplomowej	FWS_K1_U02, FWS_K1_U07	Kolokwium ustne, Projekt
U5	potrafi formułować wnioski o charakterze leksykograficznym i ogólnojęzykoznawczym	FWS_K1_U09, FWS_K1_U10, FWS_K1_U11, FWS_K1_U13	Kolokwium ustne, Projekt
U6	korzysta ze źródeł bibliograficznych w języku polskim i rosyjskim np. podczas opracowywania prac z zakresu językoznawstwa stosowanego w obrębie leksykologii, leksykografii i frazeografii	FWS_K1_U02, FWS_K1_U03, FWS_K1_U13	Kolokwium ustne, Projekt, Prezentacja multimedialna
U7	stosuje zdobytą wiedzę w przygotowywaniu prac naukowych z zakresu leksykografii	FWS_K1_U12, FWS_K1_U13	Kolokwium ustne, Projekt, Prezentacja multimedialna
U8	potrafi brać udział w dyskursie w obszarze przyswojonej wiedzy	FWS_K1_U15, FWS_K1_U16	Kolokwium ustne
U9	potrafi przygotować projekt / prezentację w języku rosyjskim z przeprowadzonych przez siebie badań z zakresu leksykografii	FWS_K1_U16	Kolokwium ustne, Projekt, Prezentacja multimedialna
U10	rozpoznaje i ocenia nowe oraz archaiczne zjawiska językowe	FWS_K1_U05, FWS_K1_U17	Kolokwium ustne
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	jest gotów /-a do świadomej oceny wartości leksykalnego i frazeologicznego dziedzictwa kulturowego.	FWS_K1_K02, FWS_K1_K08	Kolokwium ustne
K2	jest gotów /-a do efektywnej organizacji pracy, wykazywania się aktywnością i wytrwałością w wykonywaniu zadań oraz realizacji projektów	FWS_K1_K05, FWS_K1_K06	Kolokwium ustne
K3	jest przygotowany /-a do prowadzenia badań naukowych w sposób sumienny, z poszanowaniem zasad etyki oraz kierując się zasadami reprezentatywności danych	FWS_K1_K06, FWS_K1_K07	Kolokwium ustne

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Zarys i wprowadzenie do problematyki badań językoznawczych o charakterze frazematycznych ze szczególnym uwzględnieniem frazeografii jako działu leksykografii opisującego i klasyfikującego wielowyrzowe jednostki języka o charakterze idiomatycznym (związki frazeologiczne, w tym frazemy: idiomy, kolokacje i in). Słowniki jednojęzyczne, dwujęzyczne i wielojęzyczne.	W1, U1, U10, U6, U8, K1	Wykład
2.	Zapoznanie z aparatem pojęciowym leksykografii stosowanej. Metoda definiowania idiomatycznych jednostek wielowyrzowych. Analiza pojęć definicja, definiendum, definiens w kontekście leksykografii teoretycznej.	W2, W3, U1, U2, U8	Wykład

3.	Definicja frazemu jako jednostki kodowej w kluczu frazematycznym zgodnie z koncepcjami W. Chlebdy, O. Fedosowa.	W2, U1	Wykład
4.	Odtwarzalność jednostek leksykalnych jako parametr wielopoziomowy. Formułowanie kryteriów weryfikacyjnych reproductów oraz okazjonalnych produktów języka.	W1, W2, U1, U3	Wykład
5.	Wstępne metody i techniki opracowania materiału badawczego: zasoby korpusowe (lokalne i rozproszone), ekscerpca jednostek n-gramowych, tworzenie Surowca badawczego.	W3, U4	Wykład
6.	Zaawansowane metody i techniki opracowania materiału badawczego: weryfikacja reprezentatywności danych Surowca, zasady komponowania siatki haseł na podstawie danych monojęzycznych oraz paralelnych (dwutekstów polsko-rosyjskich).	W3, U4, U7, U9, K2	Wykład
7.	Zasady komponowania siatki haseł idiomatikonu polsko-rosyjskiego ze szczególnym uwzględnieniem kolokacji. Istota i struktura pola tematyczno-leksykalnego w słowniku.	W3, U10, U4, U7, U9, K2	Wykład
8.	Metody tworzenia korpusu lokalnego – monojęzycznego, dwujęzycznego. Metody tworzenia bitekstu.	W3, U4	Wykład
9.	Metody wizualizacji grafowej konceptu językowego ze szczególnym uwzględnieniem jednostek frazeologicznych.	W3, U4, U7	Wykład
10.	Metody wykorzystania zaawansowanego edytora tekstowego. Metody ekscerpji.	W3, U4	Wykład
11.	"Niekoniecznie słownik": prezentacja uzyskanych danych w grafie, mapie myślowej, danych statystycznych w pracy dyplomowej. Zasady interpretacji wyników badań (w tym nad wielowyrzowymi jednostkami języka).	W3, U2, U3, U5, U7, K3	Wykład

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład konwersatoryjny, Wykład problemowy, Dyskusja

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	<p>- znajomość literatury przedmiotu (*fragmenty wskazane przez prowadzącego zajęcia)</p> <p>- przygotowanie projektu lub prezentacji multimedialnej</p> <p>- ocena pozytywna na kolokwium zaliczeniowym</p> <p>-----</p> <p>Kryteria oceniania projektu / prezentacji multimedialnej:</p> <p>ocena: bardzo dobry (5,0)</p> <p>- projekt / prezentacja świadczący /-a o bardzo dobrej umiejętności analizowania, interpretowania i referowania danych z zakresu leksykografii</p> <p>- projekt / prezentacja świetnie przygotowany /-a pod względem formalnym (slajdy zawierające krótkie tezy, hasła; prezentacja wzbogacona doskonale dobranymi wykresami, tabelami, zdjęciami itp.)</p> <p>- językowo nienaganne</p> <p>ocena: dobry plus (4,5)</p> <p>- projekt / prezentacja świadczący /-a o bardzo dobrej umiejętności analizowania, interpretowania i referowania danych z zakresu leksykografii</p> <p>- projekt / prezentacja bardzo dobrze przygotowany /-a pod względem formalnym (slajdy zawierające krótkie tezy; prezentacja wzbogacona dobrze dobranymi wykresami, tabelami, zdjęciami itp.)</p> <p>- językowo poprawne</p> <p>- drobne braki w wymienionych punktach</p> <p>ocena: dobry (4,0)</p> <p>- projekt / prezentacja świadczący /-a o dobrej umiejętności analizowania, interpretowania i referowania danych z zakresu leksykografii</p> <p>- projekt / prezentacja dobrze przygotowany /-a pod względem formalnym (slajdy zawierające krótkie tezy, hasła; prezentacja wzbogacona odpowiednimi wykresami, tabelami, zdjęciami itp.)</p> <p>- językowo poprawne</p> <p>- niewielkie braki i błędy w wymienionych punktach</p> <p>ocena: dostateczny plus (3,5)</p> <p>- projekt / prezentacja świadczący /-a o trudnościach w analizowaniu, interpretowaniu i referowaniu danych z zakresu leksykografii</p> <p>- projekt / prezentacja posiadający /-a braki formalne (slajdy zawierające zbyt dużo tekstu przez co trudno go odczytać; braki w doborze odpowiednich wykresów, tabel, zdjęć itp.)</p> <p>- usterki językowe</p> <p>ocena: dostateczny (3,0)</p> <p>- projekt / prezentacja świadczący /-a o dużych trudnościach w analizowaniu, interpretowaniu i referowaniu danych z zakresu leksykografii</p> <p>- projekt / prezentacja posiadający /-a poważne braki formalne (slajdy zawierające zbyt dużo tekstu przez co trudno go odczytać; braki w doborze odpowiednich wykresów, tabel, zdjęć itp.)</p> <p>- projekt / prezentacja chaotyczny /-a,</p> <p>- mimo poważnych mankamentów prezentacja zasługuje na ocenę pozytywną</p> <p>ocena: niedostateczny (2,0)</p> <p>- projekt / prezentacja nie spełnia kryteriów dla oceny dostatecznej</p> <p>-----</p> <p>Kryteria oceniania wypowiedzi studenta na kolokwium ustnym:</p> <p>ocena: bardzo dobry (5,0)</p> <p>- doskonała, wyczerpująca odpowiedź na trzy zadane pytania</p> <p>wypowiedź świadcząca o doskonałym rozumieniu omawianych zagadnień oraz umiejętności samodzielnego myślenia i wyciągania wniosków</p> <p>- wypowiedź językowo nienaganna, płynna, nasycona terminologią z zakresu przedmiotu</p> <p>ocena: dobry plus (4,5)</p> <p>- prawidłowa odpowiedź na trzy zadane pytania</p> <p>wypowiedź świadcząca o dobrym rozumieniu omawianych zagadnień oraz umiejętności samodzielnego myślenia i wyciągania wniosków</p> <p>- wypowiedź językowo poprawna, płynna, z użyciem odpowiedniej terminologii z zakresu przedmiotu</p> <p>- drobne braki w wypowiedzi</p> <p>ocena: dobry (4,0)</p> <p>- poprawna odpowiedź na trzy zadane pytania</p> <p>wypowiedź świadcząca o dobrym rozumieniu omawianych zagadnień oraz umiejętności samodzielnego myślenia i wyciągania wniosków</p> <p>- wypowiedź językowo poprawna, świadcząca o znajomości podstawowych terminów naukowych z zakresu przedmiotu</p> <p>- niewielkie braki i błędy w wypowiedzi</p> <p>ocena: dostateczny plus (3,5)</p> <p>- poprawna odpowiedź na dwa zadane pytania lub częściowa odpowiedź na trzy pytania</p> <p>wypowiedź częściowo świadcząca o rozumieniu omawianych zagadnień, a częściowo odtwórcza, świadcząca o wyuczeniu się treści „na pamięć”, trudności z formułowaniem wniosków</p> <p>- wypowiedź chaotyczna, pozbawiona płynności, braki w zakresie znajomości podstawowej terminologii</p> <p>- braki i częste błędy w wypowiedzi</p> <p>ocena: dostateczny (3,0)</p> <p>- poprawna odpowiedź na dwa zadane pytania lub częściowa odpowiedź na trzy pytania</p> <p>wypowiedź w dużym stopniu odtwórcza, świadcząca o wyuczeniu się treści „na pamięć”, a nie rozumieniu zagadnień, trudności z formułowaniem wniosków</p> <p>- wypowiedź chaotyczna, pozbawiona płynności, poważne braki w zakresie znajomości podstawowej terminologii</p> <p>- braki i poważne błędy w wypowiedzi</p> <p>ocena: niedostateczny (2,0)</p> <p>- niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi na dwa spośród trzech pytań</p> <p>wypowiedź świadcząca o przyswojeniu wiedzy w stopniu niewystarczającym dla uzyskania oceny dostatecznej</p>

Literatura

Obowiązkowa

1. Piotrowski, T. 2001. Zrozumieć leksykografię. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
2. Podręczny idiomatykon polsko-rosyjski, z. 1-9., red. W. Chlebda, Opole: Wydawnictwo UO.

Dodatkowa

1. Vetulani, G. 2012. Kolokacje werbo-nominalne jako samodzielne jednostki języka. Syntaktyczny słownik kolokacji werbo-nominalnych języka polskiego na potrzeby zastosowań informatycznych. Część I. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.
2. Wawrzyńczyk, A. 2006. Korpusy językowe. Tekstowe zasoby Internetu jako korpus. Wprowadzenie. Warszawa: Takt.
3. Федосов, О.И. (Fedoszov Oleg). 2014a. Фразеология как экспериментальная лаборатория лингвистики (Избранные статьи по русской и общей фразеологии). Budapest: TINTA Könyvkiadó.
4. Chlebda W. (red.). 2010. Na tropach reproductów. W poszukiwaniu wielowyrzawowych jednostek języka. Opole: Wydawnictwo UO.
5. Chlebda W. (red.). 2011. Na tropach translatów - w poszukiwaniu odpowiedników przekładowych. Opole: Wydawnictwo UO.
6. Chlebda W. 2003. Elementy frazematyki: wprowadzenie do frazeologii nadawcy. Wyd. II. Łask: Oficyna Wydawnicza Leksem.
7. Fedorushkov Y. 2009. Ekscerpcja wyrazów cudzysłowowych z tekstów prasy rosyjskiej. Semiosis Lexicographica LII.
8. Fedorushkov, Y. 2010. Metody automatyzacji ekscerpcji konstrukcji atrybutywnych języka rosyjskiego. W: W. Chlebda (red.). Na tropach reproductów. W poszukiwaniu wielowyrzawowych jednostek języka. Opole: Wydawnictwo UO, 58-85.
9. Fedorushkov, Y., Narloch, A. 2014. Prolegomena do dydaktycznej prezentacji konceptu językowego w wizualizacji grafowej (na przykładzie rosyjskiego konceptu БЕЛЫЙ). Studia Rossica Gedanensia Nr 1/2014, Katarzyna Wojan i Żanna Śładkiewicz (eds.), Gdańsk, pp. 179-208.
10. Иорданаская Л.Н., Мельчук И.А., 2007, Смысл и сочетаемость в словаре. Москва: Языки славянских культур.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	30
Czytanie wskazanej literatury	20
Przygotowanie prezentacji multimedialnej	15
Przygotowanie projektu	15
Przygotowanie do zaliczenia	10
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 90
Liczba punktów ECTS	ECTS 3

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
FWS_K1_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do właściwego rozpoznawania możliwości i ograniczeń wynikających z uzyskanej na danej specjalności kompetencji językowej
FWS_K1_K05	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do wykazywania się aktywnością i wytrwałością w wykonywaniu zadań oraz realizacji projektów
FWS_K1_K06	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do efektywnej organizacji pracy swojej oraz innych, określania jej priorytetów oraz stopnia zaawansowania
FWS_K1_K07	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do przestrzegania zasad etyki zawodowej, identyfikowania i rozstrzygania dylematów związanych z wykonywanym zawodem
FWS_K1_K08	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do świadomej oceny wartości dziedzictwa kulturowego obszaru językowego specjalności studiów oraz cywilizacji ludzkiej
FWS_K1_U02	Absolwent/ka potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę z wykorzystaniem tradycyjnych i multimedialnych źródeł informacji (m.in. słowników, leksykonów, korpusów językowych) w języku polskim i języku /-ach właściwych dla specjalności studiów
FWS_K1_U03	Absolwent/ka potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać i selekcjonować informacje z różnych źródeł w języku polskim i języku /-ach właściwych dla specjalności studiów
FWS_K1_U04	Absolwent/ka potrafi korzystać ze zdobytej wiedzy przedmiotowej w celu formułowania i analizy problemów badawczych oraz uzasadniania swoich decyzji i wyborów
FWS_K1_U05	Absolwent/ka potrafi rozpoznawać, oceniać procesy i zjawiska językowo-komunikacyjne oraz literackie w zakresie obszaru wschodniosłowiańskiego oraz w zależności od specjalności studiów obszaru języka angielskiego lub niemieckiego na podstawie uzyskanej wiedzy, a także posługując się poznanymi metodami i narzędziami, wykorzystywanymi w badaniach filologicznych
FWS_K1_U06	Absolwent/ka potrafi refleksyjnie odnosić się do własnych pisemnych i ustnych wypowiedzi językowych oraz dokonywać ich modyfikacji pod kierunkiem wykładowcy/opiekuna naukowego
FWS_K1_U07	Absolwent/ka potrafi właściwie analizować przyczyny i przebieg konkretnych zjawisk językowo-komunikacyjnych i literacko-kulturowych, a także ich wzajemne powiązanie i przenikanie się
FWS_K1_U08	Absolwent/ka potrafi posługiwać się głównymi teoriami z zakresu języka i literatury paradygmatami badawczymi w typowych sytuacjach językowo-komunikacyjnych i społecznych
FWS_K1_U09	Absolwent/ka potrafi samodzielnie, analitycznie i krytycznie interpretować teksty językowe i literackie oraz zjawiska kulturowe
FWS_K1_U10	Absolwent/ka potrafi w języku polskim oraz języku /-ach właściwych dla specjalności studiów merytorycznie i fachowo argumentować oraz formułować wnioski z wykorzystaniem poglądów innych autorów
FWS_K1_U11	Absolwent/ka potrafi porozumiewać się z innymi specjalistami / filologami w języku polskim oraz języku /-ach właściwych dla specjalności studiów z wykorzystaniem tradycyjnych i multimedialnych środków komunikacji
FWS_K1_U12	Absolwent/ka potrafi przygotować typowe prace pisemne w języku polskim oraz języku /-ach właściwych dla specjalności studiów
FWS_K1_U13	Absolwent/ka potrafi w polskim i języku /-ach właściwych dla specjalności studiów przygotowywać, formułować i opracowywać prace akademickie z zakresu językoznawstwa, literaturoznawstwa oraz komparatystyki literacko-kulturowej, posiadające właściwą strukturę, kompozycję, argumentację z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz zawierające krytyczny osąd koncepcji zastanych i/lub przedstawiające autonomiczne propozycje nowych ujęć
FWS_K1_U15	Absolwent/ka potrafi w języku polskim i języku/-ach właściwych dla specjalności studiów prowadzić rozmowy i prezentować wystąpienia dotyczące języka i literatury, a także komunikacji kulturowej
FWS_K1_U16	Absolwent/ka potrafi organizować pracę własną oraz współdziałać w grupie, przyjmując w niej różne role, przy wykonywaniu określonych zadań i realizowaniu projektów

Kod	Treść
FWS_K1_U17	Absolwent/ka potrafi podejmować działania w celu doskonalenia poziomu wiedzy i umiejętności oraz realizować potrzebę ustawicznego uczenia się przez całe życie
FWS_K1_W01	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu miejsce i znaczenie językoznawstwa i literaturoznawstwa, szczególnie w zakresie wschodniosłowiańskiego obszaru językowego i kulturowego, w systemie nauk oraz ich specyfikę przedmiotową i metodologiczną
FWS_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie podstawowe tematy, pojęcia i zagadnienia z zakresu badań nad językiem, literaturą i kontekstami kulturowymi wschodniosłowiańskiego obszaru językowego oraz w zależności od specjalności studiów obszaru języka angielskiego lub obszaru języka niemieckiego
FWS_K1_W03	Absolwent/ka zna i rozumie podstawowe teorie i metodologię badań językoznawczych, literaturoznawczych oraz komparatystycznych literacko-kulturowych wschodniosłowiańskiego obszaru językowego oraz w zależności od specjalności studiów obszaru języka angielskiego lub niemieckiego
FWS_K1_W04	Absolwent/ka zna i rozumie treść, formę i funkcję podstawowej terminologii z zakresu językoznawstwa, literaturoznawstwa wschodniosłowiańskiego obszaru językowego oraz w zależności od specjalności studiów obszaru języka angielskiego lub niemieckiego
FWS_K1_W10	Absolwent/ka zna i rozumie podstawowe metody badawcze mające zastosowanie do interpretacji i analizy tekstów użytkowych, literackich i naukowych w językach wschodniosłowiańskich oraz w zależności od specjalności studiów dotyczących obszaru języka angielskiego lub niemieckiego